

WALNE ZABRANIE CZŁONKÓW POZNAŃSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

Fot. Norbert Delestowicz

Po dwuletniej przerwie, spowodowanej pandemią koronawirusa, w lutym tego roku powróciliśmy do zimowych spotkań członków PTPN na Uroczystym Walnym Zebraniu! Spotkanie odbyło się w poniedziałek 13 lutego o godzinie 17.00 w Sali Posiedzeń PTPN, a uroczystego otwarcia dokonał prezes PTPN prof. UEP dr hab. Filip Kaczmarek. Tego dnia także oficjalnie powitał nowych członków Towarzystwa oraz wręczył im dyplomy członkowskie. Motywem przewodnim tegorocznego wydarzenia stała się postać oraz twórczość Wisławy Szymborskiej.

Część naukowa Walnego Zebrania została przygotowana przez panią prof. Joannę Grądział-Wójcik,

która przedstawiła zebranym wykład pt. *Żyje, więc się myli. Wisławy Szymborskiej obrona niedoskonałości*.

Na koniec odbył się recital Pawła Jakuba Wojtasiewicza, kontratenora sopranowego. W jego wykonaniu członkowie PTPN mogli usłyszeć wyjątkowe aranżacje wierszy Szymborskiej: *Koloraturę*, *Próbkę* i *Nic dwa razy się nie zdarza*. Uroczystości towarzyszyła okolicznościowa wystawa zorganizowana przez Bibliotekę PTPN, pokazano także obraz autorstwa Rozalii Nowak przedstawiający Wisławę Szymborską.

Kolejne zdjęcia z wydarzenia wykonane przez Norberta Delestowicza prezentujemy na następnej stronie.

WALNE ZABRANIE cd.

Podczas wydarzenia zaprezentowano portret Wisławy Szymborskiej autorstwa Rozalii Nowak.

INAUGURACJA SZLAKU PRACY ORGANICZNEJ

7 czerwca 2023 roku w Bazarze miała miejsce inauguracja Szlaku Pracy Organicznej, inicjatywy kulturalnej promującej postaci, miejsca i wartości związane z pracą organiczną w Wielkopolsce. W obrębie szlaku znajdzie się czternaście lokalizacji, w tym sześć w Poznaniu, a jedną z nich będzie PTPN. Pozostałe poznańskie punkty to: Biblioteka Raczyńskich, Bazar Poznański, Teatr Polski, mieszkanie Woykowskich, powstające Muzeum Powstania Wielkopolskiego. Poza Poznaniem zostało włączonych osiem lokalizacji: Pałac w Rogalinie, Pałac w Śmiełowie, Pałac w Turwi, Pałac w Pakosławiu, Zamek w Kórniku, Pałac w Winnej Górze, Muzeum Rolnictwa w Szreniawie, Muzeum w Gostyniu. Organizatorem Szlaku jest Pałac Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze, instytucja kultury Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

Fot. Urząd Marszałkowski
Województwa Wielkopolskiego

POSIEDZENIA KOLEGIUM REKTORÓW MIASTA POZNANIA

14 lutego 2023 roku w Sali Posiedzeń PTPN odbyło się posiedzenie Kolegium Rektorów Miasta Poznania. Przewodniczący Kolegium rektor Uniwersytetu Ekonomicznego prof. dr hab. Maciej Żukowski po powitaniu członków Kolegium oddał głos prezesowi PTPN prof. UEP dr. hab. Filipowi Kaczmarkowi. Prezes miał okazję zaprezentować zarówno historię, jak i obecne cele i działania naszego Towarzystwa.

11 kwietnia 2023 roku prezes PTPN Filip Kaczmarek uczestniczył w kolejnym Kolegium Rektorów Miasta Poznania. Gospodarzem była Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego. Na spotkanie zaproszono prof. Andrzeja Lesickiego, przewodniczącego Rady ds. Integracji Poznańskiego Środowiska Akademickiego, z którym rozmawiano na temat inicjatyw wzmacniających współpracę poznańskich uczelni. W posiedzeniu wzięli również udział przedstawiciele studentów, którzy opowiedzieli członkom KRMP o tegorocznych juwenaliach, po raz pierwszy organizowanych wspólnie dla wszystkich uczelni poznańskich.

14 czerwca Kolegium spotkało się na Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz. Podczas posiedzenia przedyskutowano projekt porozumienia w sprawie przedmiotów realizowanych na innych uczelniach oraz przygotowania do wizyty rektorów uczelni bawarskich w Poznaniu, zaplanowanej na

Fot. Karolina Pełka

26–28 czerwca. Tego samego dnia odbyło się Zgromadzenie Fundatorów Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych. PTPN był reprezentowany przez prezesa. Zgromadzenie przyjęło sprawozdanie z merytorycznej działalności Fundacji w roku 2022, sprawozdanie finansowe, a także plan finansowy i wysokość składek na rok 2023.

POSIEDZENIA RADY TOWARZYSTW NAUKOWYCH PAN

21 lutego 2023 roku Prezydium Polskiej Akademii Nauk powołało Radę Towarzystw Naukowych PAN na kadencję 2023–2026. W jej składzie znaleźli się między innymi członkowie PTPN: prezes Filip Kaczmarek i prof. Magdalena Musiał-Karg (reprezentująca Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych). Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk została utworzona w 1963 roku. Od tego czasu do jej zadań należy między innymi reprezentowanie społecznego ruchu naukowego, podejmowanie działań służących rozwojowi nauki i jej upowszechnianiu w ramach prowadzonej przez towarzystwa naukowe działalności statutowej, przygotowywanie – dla władz Akademii i władz państwowych – opinii dotyczących społecznego ruchu naukowego i jego udziału w ogólnej polityce naukowej i edukacyjnej państwa.

Pierwsze posiedzenie Rady odbyło się 8 marca. W trakcie spotkania przeprowadzono wybory w Radzie Towarzystw Naukowych na kadencję 2023–2026. Przewodniczącą ponownie została prof. Iwona Hofman z Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej. Następnie omówione zostały założenia programowe Rady na kadencję 2023–2026 i projekt programu pracy Rady na lata 2023–2026.

8 maja 2023 roku odbyło się posiedzenie Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, które było poświęcone przygotowaniom do konferencji z okazji 60. rocznicy Rady. Jako jeden z jej członków w posiedzeniu brał udział prezes Filip Kaczmarek. Przygotowana z okazji rocznicy konferencja pt. „Status i funkcjonowanie towarzystw naukowych w Polsce” odbyła się 14 czerwca 2023 roku w gmachu Senatu RP i była współorganizowana przez marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej prof. Tomasza Grodzkiego. PTPN w trakcie konferencji reprezentował dr Norbert Delestowicz, dyrektor Biblioteki PTPN.

Fot. Norbert Delestowicz

JUBILEUSZ 60-LECIA WICEPREZESA PTPN PROFESORA PRZEMYSŁAWA MATUSIKA

3 marca 2023 roku na Wydziale Historii UAM miało miejsce szczególne wydarzenie – mieliśmy okazję świętować jubileusz 60. urodzin prof. UAM dr. hab. Przemysława Matusika, wiceprezesa PTPN, wybitnego naukowca i wspańskiego człowieka. Panu Profesorowi w dniu jego święta towarzyszyli współpracownicy, stu-

denci, a także przedstawiciele poznańskich instytucji, którzy od lat doceniają pracę Pana Profesora na rzecz nauki, edukacji i miasta.

Okolicznościowy prezent w postaci kolekcji unikatowych znaczków PTPN wręczył Profesorowi prezes Towarzystwa Filip Kaczmarek.

Fot. Piotr Namiota

DEBATA KOMISJI HISTORYCZNEJ

„WYPARTE HISTORIE. ANTYSEMITYZM NA UNIWERSYTECIE POZNAŃSKIM W LATACH 1919–1939”

Komisja Historyczna przygotowała debatę wokół książki *Wyparte historie. Antysemityzm na Uniwersytecie Poznańskim w latach 1919–1939*, która odbyła się 7 marca 2023 roku w Sali Posiedzeń PTPN.

Jako paneliści udział w debacie wzięli: prof. Jolanta Żyndul (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk), prof. Anita Magowska (Katedra i Zakład Historii i Filozofii Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu) i prof. Krzysztof Makowski (Wydział Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Debatę poprowadził przewodniczący Komisji dr hab. Maciej Dorna.

Po wystąpieniach panelistów odbyła się bardzo wnikliwa merytorycznie, ale też i pełna emocji dyskusja z udziałem autorów książki i pozostałych uczestników spotkania.

Fot. Karolina Pełka

SESJA POŚWIĘCONA PAMIĘCI PROFESORA ZYGMUNTA ZAGÓRSKIEGO

Komisja Językoznawcza wraz z Zakładem Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego i Onomastyki Instytutu Filologii Polskiej UAM zorganizowała 28 marca 2023 roku sesję poświęconą pamięci wybitnego językoznawcy profesora Zygmunta Zagórskiego pt. *Polonistyka – integracja i wielokierunkowość badań*.

PANEL DYSKUSYJNY KOMISJI TEOLOGICZNEJ

Komisja Teologiczna PTPN zorganizowała panel dyskusyjny „Osoby duchowne w obliczu dramatu zachowań samobójczych w społeczeństwie”. Wzięli w nim udział prof. AJP dr hab. Adam Czabański, ks. prof. UAM dr hab. Andrzej Pryba MSF, ks. prof. UAM dr hab. Jan Grzeszczak.

PRACE STATUTOWE

Komisja Statutowa zakończyła przygotowania propozycji zmian w Statucie PTPN. Zarząd, z udziałem zaproszonych członków Komisji Statutowej, trzykrotnie obradował w sprawach statutowych – 12 i 26 maja oraz 12 czerwca 2023 roku. Prawie sto zmian rekomendowanych przez Zarząd rozpatrzył Walne Zebranie.

NA DRODZE DO WOLNOŚCI. POZNAŃSKI SPOSÓB NA NIEPODLEGŁOŚĆ 1956–1990

W marcu 2023 roku ruszył cykl pt. „Na drodze do wolności. Poznański sposób na niepodległość 1956–1990”. Dotychczas odbyły się następujące wykłady:

- 16 marca **dr Piotr Grzelczak** (IPN Oddział w Poznaniu) wygłosił wykład pt. *Poznański Czerwiec 1956. Bunt i jego pamięć*,
- 27 marca **prof. UAM dr hab. Izabela Skórzyńska** (Wydział Historii UAM) wygłosiła wykład pt. *Między estetyką i polityką. Poznański teatr studencki*,
- 13 kwietnia **dr Marta Kalisz-Zielińska** (Muzeum UAM) wygłosiła wykład pt. *Wizje wolności w wielkopolskich muzeach*,
- 27 kwietnia **prof. UAM dr hab. Krzysztof Gajda** (Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM) wygłosił wykład pt. *Alternatywna scena muzyczna Poznania w latach osiemdziesiątych*,

- 11 maja **prof. UAM dr hab. Dobrochna Dabert** (Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM) wygłosiła wykład pt. *Niezgoda i pragmatyzm Poznań w kulturze opozycyjnej lat 70. i 80. XX wieku*,
- 18 maja **dr Marcin Jurek** (IPN Oddział w Poznaniu) wygłosił wykład pt. *Aparat bezpieczeństwa wobec Wielkopolan w latach 1956–1970*,
- 1 czerwca **dr hab. Elżbieta Wojcieszek** (IPN Oddział w Poznaniu) wygłosiła wykład pt. *Formy oporu społecznego wobec komunistów w Wielkopolsce po październiku 1956 roku*,
- 22 czerwca **prof. UAM dr hab. Krzysztof Podemski** (Wydział Socjologii UAM) wygłosił wykład pt. *Komitety Obywatelskie jako demokratyzacyjny ruch społeczny*.

Cykl wykładów realizowany jest w ramach projektu „Działania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk na rzecz rozwoju kultury i dziedzictwa dla mieszkańców Poznania” współfinansowanego przez Miasto Poznań.

Fot. Norbert Delestowicz

SPACERY EDUKACYJNE

18 marca 2023 roku grupa poznaniaków wybrała się na przechadzkę organizowaną wspólnie przez PTPN i Koło Przewodników PTTK im. Marcellego Mottego w Poznaniu. Uczestnicy poznali kilku prekursorów oraz członków Towarzystwa, a także inicjatywy, jakie podejmowali na rzecz społeczeństwa, które znaleźć musiało sposób na przetrwanie niełatwego okresu zaborów. Receptą na to okazała się praca organiczna, czyli właśnie działalność dla wspólnego dobra na wielu polach – gospodarki, kultury, nauki. Dlatego podczas przechadzki jej uczestnicy odwiedzili takie miejsca, jak Biblioteka Raczyńskich, Bazar, Teatr Polski i siedziba naszego Towarzystwa, aby bliżej poznać lekarza-społecznika Marcinkowskiego, twórcę biblioteki Raczyńskiego, filozofa Cieszkowskiego, który założył szkołę rolniczą, nauczyciela i przemysłowca Cegielskiego i kilku innych lokalnych bohaterów.

14 maja miała miejsce kolejna niedzielna przechadzka zorganizowana przez PTPN z przewodnikami z Koła Przewodników PTTK im. Marcellego Mottego. Tym razem jej uczestnicy mieli okazję poznać jednego z wielu aktywnych i zasłużonych członków naszej instytucji, a chodzi o lekarza pediatrę Bolesława Kryśiewicza, który poświęcał się nie tylko swoim pacjentom. Nie był obojętny na sprawy narodowe i potrzeby najuboższych. To, jakim był człowiekiem, przybliży wspomnienie opublikowane po jego śmierci w „Nowinach Lekarskich” wydawanych przez grono lekarzy skupionych w Towarzystwie. W artykule zapisano m.in. to, że „największa część spuścizny duchowej po Karolu Marcinkowskim przejawiała się w ś.p. Bolesławie Kryśiewiczu”.

28 maja odbyła się przechadzka zorganizowana przez PTPN, podczas której poznaliśmy dzieje poznańskich muzeów, tych już nieistniejących, od Muzeum im. Mielżyńskich, działającego w ramach naszego Towarzystwa, po współczesne oddziały Muzeum Narodowego.

Spacery edukacyjne realizowane są w ramach projektu: „165. rocznica Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i działania na rzecz rozwoju nauki i kultury” finansowanego przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach programu Nauka dla Społeczeństwa.

POSIEDZENIE RADY BIBLIOTECZNEJ

20 marca 2023 roku o godzinie 14.00 w Sali Posiedzeń PTPN odbyło się posiedzenie Rady Bibliotecznej.

Fot. Alina Kucharska

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE 1918–1919

23 marca 2023 roku odbyła się promocja książki *Powstanie Wielkopolskie 1918–1919* pod redakcją członka PTPN Olafa Bergmanna. Spotkanie otworzył prezes PTPN

Filip Kaczmarek. W panelu dyskusyjnym uczestniczyli profesoria Janusz Karwat, Przemysław Matusik i Olaf Bergmann, a debatę prowadził dr hab. Rafał Reczek, dy-

rektor poznańskiego oddziału IPN. Udział w spotkaniu wziął także Marek Woźniak, marszałek Województwa Wielkopolskiego.

Fot. Norbert Delestowicz

PAU W PTPN

12 kwietnia 2023 roku w Sali Posiedzeń odbyło się seminarium pt. *PAU w PTPN. Polska Akademia Umiejętności w Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk*. Do Poznania przybyła delegacja członków PAU. Zebranych powitał sekretarz generalny PTPN prof. UAM dr hab. Rafał Dobek. Następnie miały miejsce wystąpienia marszałka województwa wielkopolskiego Marka Woźniaka, prezesa PAU prof. dr hab. Jana Ostrowskiego, prof. UAM dr hab. Andrzeja Gulczyńskiego, prof. dr hab. Waldemara Łazugi, a także dr. Norberta Delestowicza. Po seminarium uczestnicy mieli okazję obejrzeć cenne obiekty zgromadzone w Bibliotece PTPN.

Fot. Norbert Delestowicz

PREMIERA KSIĄŻKI O SEWERYNIE MIELŻYŃSKIM

Sewerynowi Mielżyńskiemu w 150. rocznicę śmierci – to tytuł książki przybliżającej sylwetkę hrabiego Seweryna Mielżyńskiego, architekta i budowniczego Miłosławia. Premiera odbyła się 17 lutego 2023 roku w miłosławskim pałacu.

Autorami pamiątkowego dzieła są: Tadeusz I. Grabski, Krzysztof Klupp, Ewa Mikulska, Agnieszka Murawska, Ewa Siejkowska-Askutja, Marian Torzewski i Aldona Wawrzyniak. Książka składa się z ośmiu artykułów przedstawiających postać wybitnego miłosławianina, Wielkopolanina i Polaka. Seweryn Mielżyński został opisany jako obywatel, architekt, mecenas kultury, orędownik nauki i kultury, właściciel miasta i dóbr miłosławskich, a także przedstawiciel potężnego wielkopolskiego rodu. Prezentacja książki przyciągnęła wiele osób, więcej niż zakładali organizatorzy. Wśród zaproszonych gości był m.in. Filip Kaczmarek, prezes PTPN. (Notatka i zdjęcie z wydarzenia zaczerpnięte z artykułu „Wiadomości Wrześnieńskich”).

Fot. Filip Biernat

PROMOCJA KSIĄŻKI *HISTORIA BIBLIOTEKI PTPN*

Za nami promocja wyjątkowej książki (13 kwietnia 2023 roku) będącej efektem kilkunastu miesięcy wyłożonej pracy dr. Norberta Delestowicza, dyrektora Biblioteki PTPN. Bohaterką publikacji jest właśnie ona, nasza Biblioteka, która, podobnie jak Towarzystwo, w zeszłym roku obchodziła 165. rocznicę powstania.

Spotkanie otworzył prezes PTPN Filip Kaczmarek. Następnie zebrani w Sali Posiedzeń goście mogli wysłuchać różnych bibliotecznych historii, zadać pytania, jakie nasunęły im się w trakcie prawie godzinnej rozmowy dr. Delestowicza z Julią Wesołowską, kierowniczką Oddziału Popularyzacji Zasobu Archiwalnego Archiwum Państwowego w Poznaniu oraz kupić książkę, a na koniec postarać się o autograf autora.

Fot. Alina Kucharska

STAN I PERSPEKTYWY NAUK EKONOMICZNYCH W OPINII POZNAŃSKICH EKONOMISTÓW

17 kwietnia 2023 roku odbyła się, zorganizowana przez PTPN i Polskie Towarzystwo Ekonomiczne. Oddział w Poznaniu, debata pt. „Stan i perspektywy nauk ekonomicznych w opinii poznańskich ekonomistów”, podczas której omawiano kondycję i przyszłości nauk ekonomicznych. W debacie udział wzięli: prof. Piotr Banaszyk, prof. Marian Gorynia, prof. Przemysław Deszczyński i prof. Krzysztof Malaga.

Po debacie odbyło się posiedzenie administracyjne Komisji Nauk Ekonomicznych. Wybrano władze komisji na kadencję 2023–2026. Przewodniczącym został prof. dr hab. Piotr Banaszyk, a sekretarzem dr Tomasz Gabrusewicz.

SPOTKANIE STOWARZYSZENIA HISTORYKÓW SZTUKI I KOMISJI HISTORII SZTUKI PTPN

W kwietniu w Sali Posiedzeń PTPN odbyły się dwa spotkania współorganizowane przez Komisję Historii Sztuki PTPN:

- 4 kwietnia o godzinie 17:00 miało miejsce spotkanie zorganizowane przy współudziale Poznańskiego Oddziału Stowarzyszenia Historyków Sztuki. Wykład wygłosił dr Arkadiusz Krawczyk. Tytuł wystąpienia brzmiał *Kolekcja rzeźby polskiej od XIX wieku do 1945 roku w zbiorach Muzeum Narodowego w Poznaniu*,
- 18 kwietnia zaś odbyło się posiedzenie, na którym dr Andrzej Kusztelski wygłosi wykład pt. *Źródła twórczości Pompeo Ferrariego*.

WYKŁAD POŚWIĘCONY RESTAURACJI KATEDRY NOTRE-DAME W PARYŻU

Wydział Nauk o Sztuce Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Wydział Nauk o Sztuce Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu i Fundacja Zakłady Kórnickie zorganizowały 13 kwietnia 2023 roku wykład będący wydarzeniem towarzyszącym corocznemu Seminarium

Mediewistycznemu im. Alicji Karłowskiej-Kamzowej. Prelekcję pt. *Opus magnum. Bieżąca restauracja katedry Notre-Dame w Paryżu* przedstawił Dany Sandron. Wykład został wygłoszony po francusku z tłumaczeniem symultanicznym na język polski. Sponsorem wydarzenia była firma Griltext.

Fot. Norbert Delestowicz

UROCZYSTOŚĆ Z OKAZJI 210. ROCZNICY URODZIN HIPOLITA CEGIELSKIEGO

11 maja 2023 roku w Poznaniu, w Sali Lubrańskiego na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza, zorganizowano uroczystość inauguracji obchodów jubileuszu 25-lecia istnienia i działalności Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk reprezentował na tym wydarzeniu prezes Filip Kaczmarek, który objął uroczystości swym patronatem.

DWUGŁOS NAUKOWY

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk oraz Polskie Towarzystwo Heraldyczne Oddział w Poznaniu zorganizowały dwugłos związany ze 150. rocznicą śmierci Seweryna Mielżyńskiego. Spotkanie miało miejsce 23 lutego 2023 roku, a w jego trakcie można było wysłuchać dwóch wykładów: mgr Ewy Siejkowskiej-Askutji (Muzeum Narodowe

w Poznaniu) pt. *Program heraldyczny dekoracji wnętrza kaplicy grobowej gen. Henryka Dąbrowskiego w Winnej Górze* oraz mgr Agnieszki Murawskiej (Muzeum Narodowe w Poznaniu) pt. *Tłoki pieczętnie parafii miłosławskiej z XVIII i XIX wieku w zbiorach gabinetu numizmatycznego MNP*.

KONFERENCJA POPULARNONAUKOWA PTTK

20 maja 2023 roku odbyła się konferencja współorganizowana przez Poznański Oddział PTTK i PTPN, której głównym zagadnieniem byli prekursorzy turystyki i krajoznawstwa w Wielkopolsce.

Po wysłuchaniu w Sali Posiedzeń referatów, m.in. o Cyrylu Ratajskim, Edwardzie Raczyńskim czy Kazimierzu Kantaku, uczestnicy wybrali się na Wzgórze

św. Wojciecha, gdzie dokonano uroczystego odsłonięcia wizerunków Stanisława Staszica i Aleksandra Ostrowicza na Głazie Pamięci.

Drugiego dnia konferencji uczestnicy mieli okazję wziąć udział w wycieczce krajoznawczej na trasie Poznań–Ostrów Lednicki–Poznań.

Fot. Norbert Delestowicz

NOC MUZEÓW 2023

W roku 2023 przypada 145. rocznica urodzin i 55. rocznica śmierci Lisy Meitner (1878–1968), fizyczki austriackiej, którą Albert Einstein nazwał „niemiecką Marią Curie”. Należała do grupy dziewcząt, które jako jedne z pierwszych zostały dopuszczone i zdały maturę w CK Austrii w roku 1901. W roku 1906 jako druga kobieta obroniła doktorat na Uniwersytecie Wiedeńskim.

To właśnie jej poświęcona była tegoroczna edycja Nocy Muzeów w PTPN, która miała miejsce 20 maja 2023 roku.

W trakcie Nocy Muzeów zaplanowano następujące wydarzenia:

- wystawa książek astronomicznych z XV–XIX wieku,
- interaktywny pokaz eksperymentów fizycznych,
- gra karciana,
- wystawa białoczarowych fotografii okolic Wiednia. Atmosfera tych miejsc inspirowała do poszukiwań, wymiany doświadczeń między naukowcami a artystami.

Szczególnie dziękujemy prof. Antoniemu Wójcickowi i Pawłowi Kamzie za współpracę w przygotowaniu atrakcji na Noc Muzeów oraz pracownikom PTPN za organizacyjną pomoc przy wydarzeniu.

Obiekty ze zbiorów PTPN można było podziwiać nie tylko w siedzibie PTPN, ale także w innych miejscach, jak Centrum Kultury Zamek i Aula Lubrańskiego UAM.

Wydarzenie zostało przygotowane we współpracy z Wydziałem Fizyki UAM. Zostało dofinansowane przez Fundację Zakłady Kórnickie i Miasto Poznań.

Fot. Norbert Delestowicz

PROMOCJA KSIĄŻKI Z SERII ZABYTKI POZNANIA

17 maja 2023 roku w Sali Posiedzeń PTPN odbyła się wyjątkowa promocja. Zaprezentowany został kolejny tom serii Zabytki Poznania, tym razem poświęcony naszej siedzibie. Obecne na spotkaniu autorki, Gabriela Klause i Dobrosława Gucia, opowiadały o Towarzystwie oraz o architektonicznych, i nie tylko, losach budynków przy ul. Mielżyńskiego. Spotkanie poprowadziła Grażyna Wrońska. Książka, wydana przez Wydawnictwo Miejskie Poznań, z pewnością powinna się znaleźć w domowej bibliotece każdego miłośnika Poznania. Zachęcamy do lektury!

Fot. Alina Kucharska

WIELKOPOLSKI DZIEŃ BIBLIOTEKARZA I BIBLIOTEK

18 maja odbyły się obchody Wielkopolskiego Dnia Bibliotekarza i Bibliotek. Na wydarzenie przyjechali przedstawiciele 229 bibliotek publicznych działających w naszym regionie. Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak i dyrektorka Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu Małgorzata Grupińska-Bis mówili o tym, jak ważne jest, by okazać wdzięczność społeczności bibliotekarskiej za jej wkład w rozwój czytelnictwa i kultury w Wielkopolsce. Dodatkowym powodem spotkania był jubileusz 75-lecia istnienia WBPiCAK w Poznaniu. W obchodach uczestniczył prezes PTPN Filip Kaczmarek.

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NORMATIVITY VERSUS DIVERSITY / NORMATIVITÄT VERSUS DIVERSITÄT

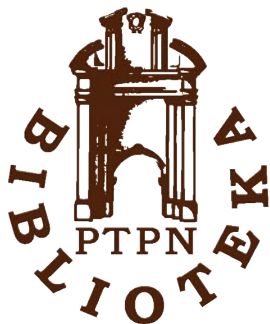
W dniach 25–27 maja 2023 roku odbyła się międzynarodowa konferencja współorganizowana m.in. przez Wydział I PTPN, Wydział Filozoficzny UAM czy Centrum Transdyscyplinarnych Badań Dikastai.

W czasie trzech dni trwania konferencji wygłaszano interesujące referaty zarówno w języku angielskim, jak i niemieckim.

Konferencję poprowadziła przewodnicząca Wydziału I prof. Ewa Nowak.

BIBLIOTEKA PTPN W OGÓLNOKRAJOWEJ SIECI BIBLIOTECZNEJ

Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 5 maja 2023 roku Biblioteka PTPN została włączona do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej.

Biblioteki wchodzące w skład sieci bibliotecznej zobowiązane są do współdziałania w zakresie gromadzenia, opracowywania, przechowywania i udostępniania zbiorów, sporządzania i rozpowszechniania informacji bibliograficznych i dokumentacyjnych, działalności naukowo-badawczej oraz doskonalenia zawodowego pracowników bibliotek, a także wymiany oraz przekazywania materiałów bibliotecznych i informacji.

XXVII POZNAŃSKI PRZEGŁĄD KSIĄŻKI NAUKOWEJ

Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk wzięło udział w XXVII Poznańskim Przeglądzie Książki Naukowej organizowanym przez Bibliotekę Uniwersytecką w Poznaniu pod honorowym patronatem prof. Bogumiły Kaniewskiej, rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Uroczyste otwarcie Przeglądu nastąpiło 6 czerwca 2023 roku. Wydawnictwo PTPN na przygotowanej wystawie promowało nowości wydawnicze. Wystawa w gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej potrwa do 7 lipca 2023.

Fot. Norbert Delestowicz

PODZIĘKOWANIA DLA BIBLIOTEKI PTPN

Biblioteka PTPN otrzymała podziękowanie za zaangażowanie w organizację Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce. Zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa w liście gratulacyjnym stwierdziła między innymi: „Państwa udział pozwolił na promocję regionalnego dziedzictwa kulturowego poprzez atrakcyjne wydarzenia kulturalno-edukacyjne, pokazujące różnorodność i bogactwo dziedzictwa kulturowego oraz zapewnił lepsze poznanie i docenienie wyjątkowych zabytków i polskich tradycji”.

WYDZIAŁ II HISTORII I NAUK SPOŁECZNYCH

30 stycznia 2023 roku odbyło się posiedzenie Wydziału II, w trakcie którego został przedstawiony wykład w ramach cyklu mistrzowskiego *In quattuor tempora anni*. Pani prof. Hanna Zaremska przedstawiła prelekcję pt. *Żydowska gmina w średniowiecznym Poznaniu*.

Wykład wiosenny w ramach tego samego cyklu wygłosił 27 marca 2023 roku dr hab. Henryk Marek Słoczyński. Tytuł wystąpienia brzmiał: *Czy bez pogłębianych badań historycznych można zrozumieć przesłanie obrazów Matejki?*

Z kolei 29 maja 2023 roku w trakcie posiedzenia Wydziału II prof. Sławomir Gawlas wygłosił wykład pt. *Transformacja wewnętrzna Polski w XII wieku*. Natomiast wcześniej odbyło się posiedzenie administracyjne Wydziału, podczas którego została omówiona sytuacja w Komisji Socjologicznej, poinformowano o wyborach w Komisji Nauk Ekonomicznych, a przewodniczący przekazał członkom informacje o pracach nad nowym Statutem.

Fot. Norbert Delestowicz

KOLOKWIA DOKTORANCKIE

Komisja Historyczna zorganizowała posiedzenie Kolokwium Doktoranckiego, na którym referat pt. *Organoznawstwo historyczne a źródłoznawstwo i nauki pomocnicze historii* wygłosił mgr Adam Bigosiński (Szkola Doktorska Nauk Humanistycznych UAM). Wydarzenie miało miejsce 22 marca 2023 roku.

Komisja Historyczna zorganizowała posiedzenie Kolokwium Doktoranckiego, na którym referat pt. *Na tropie pierwszych chrześcijan. Praktyki pogrzebowe a religia w późnym antyku* wygłosił mgr Dominik Stachowiak (Szkola Doktorska Nauk Humanistycznych UAM). Wydarzenie miało miejsce 24 kwietnia 2023 roku w Sali Posiedzeń PTPN.

KOMISJA GEOGRAFICZNO-GEOLOGICZNA

Wykład pt. *Geologiczne i paleontologiczne zainteresowania Franciszka Chłapowskiego (1846–1923) w setną rocznicę śmierci*, wygłoszony 20 maja 2023 roku przez prof. dr hab. Janusza Skoczylasa w ramach działalności Komisji Geograficzno-Geologicznej, stanowił część obchodów Dnia Geografa i Geologa. W Collegium Geographicum wysłuchała go społeczność akademicka, a także młodzież i nauczyciele ze szkół podstawowych.

KOMISJA HISTORYCZNA

22 maja 2023 roku dr Adrien Quéret-Podesta (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk) wygłosił wykład pt. *Od roczników do wielkich kronik. O rozwoju środkowoeuropejskiego dziejopisarstwa we wczesnym średniowieczu (zarys problemu)*.

Z żałobnej karty

- 25 lutego zmarła **prof. UAM dr hab. Anna Karolina KOŁODZIEJCZAK** – członek Wydziału III Komisji Geograficzno-Geologicznej od 2 kwietnia 2001 r.
 - 23 marca zmarła **prof. dr hab. Edyta POŁCZYŃSKA** – członek Wydziału I Komisji Filologicznej od 27 października 1980 r.
 - 18 maja zmarła **prof. UAM dr hab. Małgorzata MATERNIAK-PAWŁOWSKA** – członek Wydziału II Komisji Historycznej od 31 stycznia 2011 r.
 - 24 maja zmarł **prof. dr hab. Szczesny SKIBIŃSKI** – przewodniczący Wydziału VII Nauk o Sztuce od 22 kwietnia 2002 do 21 kwietnia 2008. Członek Komisji Historii Sztuki od 1975 r.
-

NOWOŚCI WYDAWNICZE PTPN

Folia Jagellonica

Fontes

12

Adam Kozak

Księga sądowa gnieźnieńskich
wikariuszy generalnych
Sędka z Czechla
i Jana z Brzóstkowa
(1449–1453, 1455)

Studium źródłowe
i edycja krytyczna

Adam Kozak, *Księga sądowa gnieźnieńskich wikariuszy generalnych Sędka z Czechla i Jana z Brzóstkowa (1449–1453, 1455)*

Urząd wikariusza generalnego in spiritualibus był jednym z kluczowych dla zarządu diecezją w późnośredniowiecznej Polsce. Rolą wikariusza było m.in. zastępowanie biskupa ordynariusza w czynnościach administracyjnych (np. obsadzanie licznych beneficjów kościelnych), dbanie o przestrzeganie przez kler dyscypliny (pod sankcją suspensy czy usunięcia z beneficjum) czy też zwalczanie występków publicznych (zapobieganie powstawaniu zgorszenia wśród wiernych). Niniejsza praca zajmuje się bliżej sytuacją z połowy wieku XV, kiedy to urząd wikariuszy generalnych diecezji gnieźnieńskiej pełnili znany szerzej teolog i historiograf Sędek (Sędziwoj) z Czechla (w latach 1449–1453) oraz kanonik Jan z Brzóstkowa (1454–1456/7). Znakomitą sposobność ku temu daje zachowana do dziś w kilku odrębnych częściach księga wikariuszowska z zapisami z lat 1449–1453 i 1455 dokumentująca działalność Sędka i Jana.

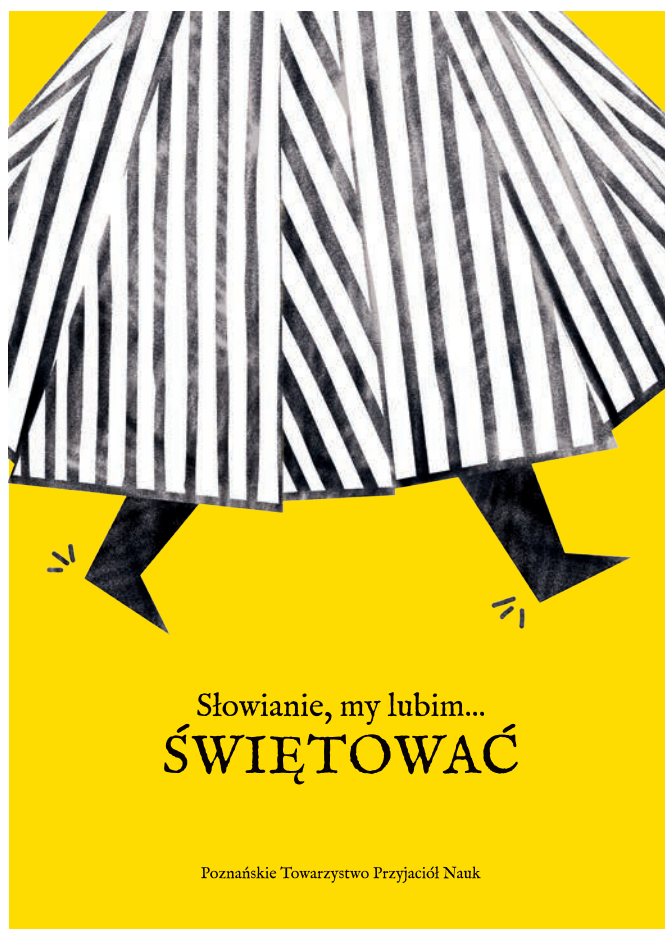
Praca składa się z dwóch części. Pierwszą jest studium źródłowe. Drugi, najobszerniejszy element publikacji stanowi edycja krytyczna 826 łacińskojęzycznych zapisów z księgi wikariuszowskiej. Integralną część wydawnictwa stanowią indeksy.

***Słowianie, my lubim... świętować*, red. Patryk Borowiak, Nadia Czachowska-Aleksić i Michał Kucharski**

Oddajemy w ręce czytelniczek i czytelników kolejny tom z serii *Słowianie, my lubim...* Jest on rezultatem konferencji studencko-doktoranckich, które odbyły się 15 marca 2019 roku oraz 24 maja 2021 roku z inicjatywy Koła Naukowego Sławistów i Bałkanistów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tematami przewodnimi wystąpień uczestników były świętowanie oraz jedzenie. Charakter świąt na obszarze słowiańszczyzny, relacje pomiędzy codziennością a potrzebą zabawy, celebracji czy w końcu biesiadowania przy wspólnym stole to elementy, które często kojarzą się z narodami słowiańskimi i bałkańskimi.

Artykuły zostały podzielone na cztery kręgi tematyczne. W pierwszym z nich autorzy ukazują bliski związek pomiędzy celebracją a codziennością. Część druga ukazuje problematykę przemian w formach i treści świętowania dawniej i dziś. Artykuły w części trzeciej prezentują problematykę związków świętowania z szeroko rozumianą sferą publiczną. W czwartej zaś autorzy koncentrują się na kulinarnym wymiarze świętowania.

Autorami wszystkich zebranych w tomie artykułów są młodzi badacze, studenci i doktoranci z różnych ośrodków naukowych.

Słowianie, my lubim...
ŚWIĘTOWAĆ

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk